

تحصیل باما

علوم و فنون ادبی

۱ توضیح مقابل کدام بیت یا عبارت نادرست است؟

(شاهنامه فردوسی با توصیفات طبیعی و رعایت اعتدال در به کار بردن آرایه‌ها)

۱) دوش در خواب چنان دیدم که آتشی عظیم قصد من کردی و من پناه جستمی تا صورت نیکویی پیش من آمدی
(قابوس‌نامه و از نمونه‌های نثر فنی و مصنوع)

۲) شبی چون شبه روی شسته به قیر نه بهرام پیدا نه کیوان نه تیر

۳) ای کریمی که بخشندۀ عطایی و ای حکیمی که پوشندۀ خطایی!
(مناجات‌نامه خواجه عبدالله انصاری و دارای نثری موزون و مسجع)

۴) گل بخندید و باغ شد پدرام ای خوشا این جهان بدین هنگام
(از دیوان فرخی سیستانی؛ شعری واقع‌گرا و دارای توصیفات طبیعی و ساده)

۲ از نظر تاریخ ادبیات کدام گزینه درست است؟

۱) زبان پارسی در دورۀ هخامنشیان رایج بود و تا اوایل دورۀ سامانی نیز آثاری به این زبان تألیف می‌شد. این زبان در شمال و شمال شرقی ایران متداول بود.

۲) فارسی باستان در سال‌های ۵۵۹ ق. م تا ۳۳۰ م. رایج بود. آثار برجای‌مانده زبان فارسی باستان، فرمان‌ها و نامه‌های شاهان هخامنشی است که به خط میخی نوشته شده است.

۳) برخی از قطعات شعر پهلوی، بازماندۀ اشعار تعلیمی و اخلاقی است که در میان اندرزنامه‌های منثور جای دارند مانند یادگار زریران که اصلی پارسی دارد.

۴) پس از برافتادن سامانیان، طاهریان نخستین دولت اسلامی ایران بودند. ادبیات فارسی دری هم تقریباً هم‌زمان با این دولت پدید آمد. منطقهٔ رواج فارسی دری، نخست در مشرق و شمال شرقی ایران بود.

۳ در کدام گزینه سجع متوازی به‌کار رفته؟

۱) پشت و پناه سپاه من بود، در دیدهٔ دشمنان خار و بر روی دوستان خال.

۲) آن‌که از جمال عقل محبوب است، خود به نزدیک اهل بصیرت معذور باشد.

۳) هیبت این کم شود و جهل آن مستحکم.

۴) هرکه را دشمن پیش است، گر نکشد دشمن خویش است.

۴ کدام گزینه دربارهٔ وزن نادرست است؟

۱) وزن در انتقال عاطفه تأثیرگذار است. ۲) وزن در شعر جنبۀ تزئینی دارد.

۳) پس از عاطفه مهم‌ترین و مؤثرترین عامل، وزن است. ۴) وزن جزء طبیعت شعر است.

متن زیر از کدام اثر برگزیده شده است و دو ویژگی "زبانی" این متن کدام است؟
 "ایام مُلکِ او بود و اسباب تمّنع و علل ترقّع در غایت ساختگی بود؛ خزاین آراسته و لشکر جزار و بندگان فرمانبردار."

- (۱) کلیله و دمنه: ۱- کاربرد لغات مهجور عربی، ۲- حذف افعال
 (۲) مقامات حمیدی: ۱- استفاده از ترکیبات دشوار، ۲- کاهش سادگی کلام
 (۳) تاریخ طبری: ۱- فراوانی ترکیبات نو، ۲- حذف افعال
 (۴) چهار مقاله: ۱- استفاده از ترکیبات دشوار، ۲- کاربرد لغات مهجور عربی

تقطیع هجایی بیت زیر در کدام گزینه درست آمده است؟
 "چرا مطرب نمی‌خواند سرودی؟ چرا ساقی نمی‌گوید درودی؟"

- (۱) - U - U / - U - U / - U - U
 (۲) - - U / - - - U / - - - U
 (۳) - U - / - - U - / - - U -
 (۴) - - U / - - U / - - U

در صورت تقطیع بیت زیر، کدام گزینه با بیت زیر پایه‌های هجایی یکسانی خواهد داشت؟
 "دوش از در میخانه کشیدند به دوشم تا روز جزا مست ز کیفیت دوشم"

- (۱) رنجم مبادا بر تنی، چون من مبادا دشمنی / من دانمت هم چون منی، کاندوه دوری چون بود
 (۲) در شهرک دیدست چنین شهره بتی را / در برکه کشیدست سهیلا قمری را
 (۳) همچو یعقوب آمد از هر سو به سویم تیر حزن / سوی چشمم رفت آن شیرین نگار از من رسید
 (۴) اول به هزار لطف بناوخت مرا / آخر به هزار قصه بگذاخت مرا

در کدام بیت، آرایه "موازنه" مشاهده می‌شود؟

- (۱) بسی کوران و رهنشینان از او گشتند ره‌بینان / بسی جان‌های غمگینان چو طوطی شد شکرخایش
 (۲) ای شمس و ای قمر تو ای شهید و ای شکر تو / ای مادر و پدر تو جز تو نسب ندیدم
 (۳) گر دل گویم به پای غم پست افتاد / و ر جان گویم به عشق سرمست افتاد
 (۴) ما برون را ننگریم و قال را / ما درون را بنگریم و حال را

از دیدگاه تاریخ ادبیات کدام یک از قسمت‌های مشخص‌شده، نادرست است؟

"آثاری که به زبان پهلوی تألیف شده، بیشتر آثار دینی زردشتی (۱) است. حتی رساله‌های کوچکی که معمولاً آن‌ها را در زمره آثار غیردینی به شمار می‌آورند (۲)، رنگ دینی دارند. آثار ادبی منثور و منظوم این زبان از میان رفته است (۳)، ولی ترجمه عربی و فارسی بعضی از آن‌ها مانند "درخت آسوریک و یادگار زریران" (۴) در دست است."

تحصیل باما

- (۱) ۱
 (۲) ۲
 (۳) ۳
 (۴) ۴

تعداد صامت و مصوّت ذکرشده در پایان کدام گزینه درست نیست؟

- (۱) گدازان (۴ صامت / ۳ مصوّت)
 (۲) گلستان (۵ صامت / ۳ مصوّت)
 (۳) ماجرا (۴ صامت / ۳ مصوّت)
 (۴) شرمساری (۵ صامت / ۳ مصوّت)

- الف) منظور از نثر فنی، آوردن آرایه‌های ادبی فراوان، امثال و اشعار گوناگون در "متن" است.
 ب) دوره رواج نثر فنی اواخر قرن پنجم هجری است.
 پ) نخستین نمونه نثر فنی کتاب "کلیله و دمنه" از ابوالمعالی نصرالله منشی است.
 ت) کاربرد لغات مهجور عربی، ترکی و مغولی و اصطلاحات علمی در نثر "فنی" نادر است.

- ۱) یک
 ۲) دو
 ۳) سه
 ۴) چهار

- به ترتیب در چند مورد از عبارت‌های زیر سجع مطرف و متوازن به کار رفته است؟
 الف) باین‌همه از جمال روز عالم‌افروز محجوب و از نور خورشید جهان‌آرای محروم
 ب) ایزد تعالی این افسانه‌های نابوده و سرگذشت‌های ناشنوده از ما درگذراند.
 ج) رزق اگرچه مقسوم است به اسباب حصول آن تعلق شرط است و بلا اگرچه مقدور از ابواب دخول آن احتراز واجب
 د) سلسله صف‌ها به هم پیوسته گشت و رکاب مبارزان در هم بسته.
 هـ) اگرچه روز پیری غایت زندگانی است، اما هزار روز پیری در بند یک شب جوانی است.
 و) پشت‌وپناه سپاه من بود، در دیده دشمنان خار و بر روی دوستان خال.

- ۱) سه - سه
 ۲) چهار - دو
 ۳) دو - چهار
 ۴) پنج - یک

از دیدگاه تاریخ ادبیات همه موارد کاملاً درست است؛ به جز:

- ۱) زبان پهلوی، زبان رسمی دوران ساسانی بود. این زبان اساساً به ناحیه پارس تعلق داشته است و آن را "فارسی نو یا فارسی دری" نامیده‌اند.
 ۲) زبان فارسی باستان در دوره هخامنشی رایج بود. آثار برجای‌مانده این زبان، فرمان‌ها و نامه‌های شاهان هخامنشی به خط میخی است.
 ۳) آثاری که به زبان پهلوی تألیف شده، بیشتر آثار دینی زرتشتی است. حتی رساله‌های کوچکی مانند "یادگار زریران" رنگ دینی دارد.
 ۴) زبان پارتی در دوره اشکانیان رایج بود و تا اوایل دوره ساسانی نیز آثاری به این زبان تألیف می‌شده است.

- از بین ابیات زیر چند مورد دارای آرایه موازنه و چند مورد دارای آرایه ترصیع هستند؟
 الف) چه کنم تیر بلا را نکنم دیده نشان
 ب) آن زمان کو را عیان جویی نهان است
 ج) بر آستین خیالت همی‌دهم بوسه
 د) دل فدای تو چون تویی دلبر
 هـ) گر سر صلح داری، اینک دل
 و) با نسبت جمالت، گیتی چو چاه یوسف
 چه کنم تیغ آلم را نکنم سینه سپر
 وان زمان کو را نهان جویی عیان است
 بر آستان وصلت چو نیست جواز
 جان نثار تو چون تویی جانان
 و ر سر جنگ داری، اینک جان
 با نسبت کمال، گردون چو حوت ذوالنون

- ۱) چهار - یک
 ۲) سه - یک
 ۳) سه - دو
 ۴) چهار - دو

تحصیل باما